

Hitler je Balkanu vsilil svoj "mir," za katerega je to pot plačala Romunija, ki je odstopila polovico sedmograške province Madžarski, dočim je kos Dobruže ob Čnem morju dobila Bolgarska. Od Romunije, kateri so bile določene meje po zadnjem svetovni vojni, je ostala le še dobra tretjina. Svoj "mir" je Berlin vsilil na svoj stari nacionačijski peta kolona v Romuniji, ki že več let operira pod imenom železne garde, je vrgla s prestola kralja Karola in ga nadomestila z njegovim mladostnim sinom Mihailom. Prevrat je izvršil general Antonescu, ki se je dan prej nahajal še v koncentričnem taboru. On bo poslej vladal kot diktator države, kolikor jo je še ostalo, ampak razume se, da bo moral delati po ukazih Hitlerja.

* * *

Bivši kralj Karol, ki je sedel na prestolu skozi zadnjih deset let, katerega je že enkrat prej izgubil radi svoje afere z Magdalu Lupescu, je ž njo vred zbežal v Švico. V tej zvezi se v dnevnišku pojavitajo romantične storie, v katerih se slika se rdečasno kraljevo ljubico, ki je slučajno židovskega rodu, kot prvi vzrok za Karlov padec. Take storie se seveda brez pomena. Karol je računal na pomoč od zapada in se uračunal. Zoperstavljal se je Hitlerju, kolikor časa se je dalo. Ko je svojo muto spoznal, je skušal predstati in bil pripravljen služiti tudi Hitlerju. Ampak nacijski firer ni pozabil umorov voditev železne garde, kateri so bili izvršeni na Karlov ukaz. On hoče vazale, na katere se lahko brez pogojno zanesi. Na Karla se ni mogel, zato je moral iti.

Karol je bil pustolovec kot človek in kot vladar. Ampak najidealnejši vlada bi ne bil na njegovem mestu dosegel nič več kot je on.

* * *

Tako po nacijskem ukazu za nadaljnjo razkosanje Romunske je izgledalo kot da utegne v državi izbruhnuti vstava, ki bo prekrizala načrte Hitlerja in njegovih petokolcev. Nekateri so tudi sodili, da Rusija ne bo dopustila, da bi se neoficijelna meja tretjega rajha premaknila na vrh Karpatov. Ampak zgodilo se ni nič. Železna garda je strla punt, ki se je porajal med ljudskimi masami, in tudi Moskva se ni zganila. Če se je Stalin odločil za pasivno vlogo, ker se s Hitlerjem strinja ali ker se ga boji, lahko vsakdo sam ugiba.

Za Romunijo kot za vse druge male narode v Evropi velja to, kar je Beneš rekel o Češki—noben teh narodov ne more upati na svobodno življenje, dokler se bo vsa Evropa svobodna. Taka pa bo Evropa, kadar bo strogavila vse svoje sedanje vladarje ter upostavila sistem ekonomske demokracije. Šele tedaj bo izginila nacijonalistična blaznost, ki tira v propast vse narode Evrope, velike in male, ter peha človeštvo v barbarstvo, kakršnega ni svet videl že stoljetja.

REPUBLIKANI SO STRANKA "APIZMENTA"

Henry A. Wallace, demokratski kandidat za podpredsednika, je v svojem sprejemnem govoru izjavil, da republikanska stranka je stranka, ki hote ali nehote deluje za politiko "apizmenta" s Hitlerjem. Poraz Rooseveltova bi bila zmaga za totalitarizem, je rekel Wallace, kajti Roosevelt je danes poglaviti prestavniki demokratične ideje na svetu.

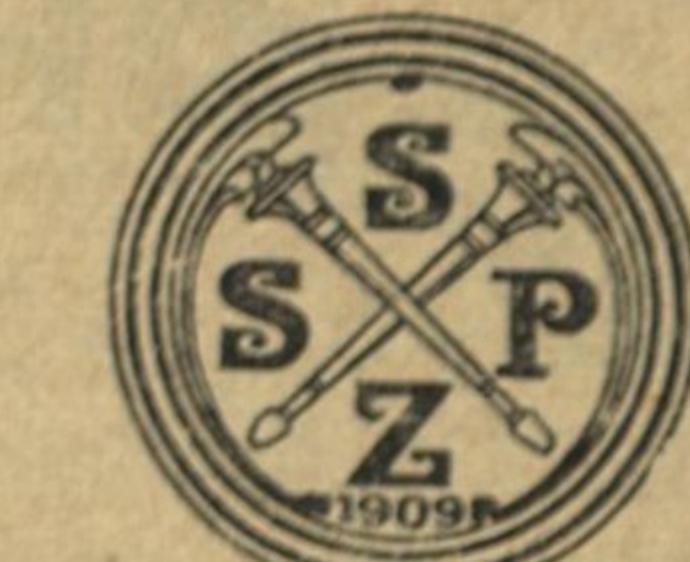
ZAPPREDEX

VOLUME IV.

Cleveland, Ohio, September 11, 1940

Official Organ of
The Slovene Progressive Benefit Society

Glasilo
Slovenske Svobodom-selne Podporne Zveze

NUMBER 215

Wendell Wilkie smatra dolarje važnejše od Proti registracijskim človeškim življenjem

Zedinjene države se nahajajo pred silno nalogo, da se pripravijo za obrambo, ki je nujno potrebna, spričo nacijske agresivnosti. Danes noben razumen človek več ne dvomi, da ako se Hitlerju posreči zdrobiti odpor Anglie — in da obstoji tak možnost, istotako nihče ne dvoli po tem, kar se je zgodilo s Francijo, bodo Zedinjene države prihodne na vrsti, bodisi da pride do konflikta takoj ali pozneje. Gotovo je to, da čim šibkejša je Amerika v vojaškem pogledu, toliko večja je njena opasnost, da bo potegnjena v vojni vrtinec. Igranje z varnostjo Amerike v tej kritični dobi bi bilo kriminalno.

Ameriški Kongres se zadnjih par mesecev bavi skoro izključno s problemom obrambe. Pod britiskom javnega mnjenja je bil v zveznem senatu k predlogu za konstrukcijo človeških življenj sprejet tudi dodatek, da ima predsednik Zedinjenih držav moč prevzeti vse industrijske naprave, ki se jih potrebuje za gradnjo uspešne obrambe, ako bi lastniki ne hoteli sodelovati z vladom v tem pogledu. Z drugimi besedami, ako interesni naroda zahtevajo od državljanov, da dajo narodu na razpolago svoje telesne sile, in ako treba celo življenje, tedaj nič ko prav, da tudi kapital doprinese svoj dolarski davek za obrambo države.

Vsi člani zveznega Kongresa, ki so glasovali za tozadnji doatek, brez dvoma niso bili iskreni, temveč storili so to, ker hočejo imeti nekaj, s čemer se bodo lahko opravili pred volilci, med katerimi jih je mnogo, ki so nasprotni obvezni vojaški službi v mirovnem času. Gotovo so bili med njimi taki, ki so ob istem času, ko so glasovali za dodatek, na tistem upali, da se bo zakon, ako bo sprejet, izkazal "nepraktičen" in "neizvedljiv."

ŠILO ZA OGNJILO

Zadnja poročila povedo, da so angleški letalci maševali bombardiranje Londona z zračnim napadom na Berlin, v katerem so prodrli prav do osrčja nemškega glavnega mesta. Ena bomba je padla na poslopje rajhstaga, ki je leta 1933 delno pogorel. Angleži so tudi vrgli na Nemčijo na tone neke vrste vžigljivih plošč, s katerimi se je zanetilo velike požare.

FRANCIJA IN VATIKAN
Petainov fašistični režim v Franciji, ki vlada po milosti Hitlerja, je razveljavil vse zakone, ki so omejevali cerkveni vpliv v javnem življenju. S tem je sledila vzgledu Mussolinija, kateremu je Vatikan odpustil vse grehe, "ker je vrnil križ v italijanske šole."

MISIJA NI USPELA

Posebni poslanec ameriške vlade, upokojeni jeklarski magistr Tyler, ki se je nekaj časa mudil v Vatikanu, da posreduje v interesu miru, se je vrnil domov. Sporočil je Rooseveltu, da so bila vsa njegova prizadevanja brez uspeha. Sodi se, da bo zastopstvo Zed. držav v Vatikanu ukinjeno.

Toda bilo temu tako ali drugače, značilen je odmev, ki ga je dodatak za konstrukcijo industrijskih virov povzročil v bizniških krogih. Trgovske zbrane več ne dvomi, da se dvignile kot en mož, in prvi med prvimi, ki so dvignili glas protesta, je bil Wendell L. Willkie, republikanski kandidat za predsednika. Njemu se je zdel ta amendment tako važen, da je v teknu enega tedna dal v javnost dve izjavi, in v eni od teh je rekel, da ako se nameravani doatek uzakoni, potem bo ameriška industrija "sovjetizirana," in dostavil je: "Ako se ta doatek uzakoni, za kaj pa se ima Amerika potem še boriti?"

S tem je Willkiejasno in razločno podal stališče, ki ga zavzemata ameriška plutokracija. Kot reprezentant teh interesov je Willkie seveda popolnoma logičen. V ideologiji kapitalizma je privatna lastnina več kot človeška življenja. Privatna lastnina je sveta in nedotakljiva, človeška življenja pa so posenci in važna so le v toliku, v kolikor se jih more rabiti za njeno protekcijo.

Da-lj bo zakon za konstrukcijo industrije sprejet ali ne, se sedaj še ne ve, toda izgled je, da se bo v eni ali drugi obliki nekaj storilo v tem pogledu. Da je tak zakon potreben, se je izkazalo pred kratkim, ko je Henry Ford — in potem na njim še nekaj druga korporacija — odklonil vladno naročilo za letalske motorje. Njegov izgovor je bil, da je bil del naročila namejen za Anglij, ampak to ne spremeni položaja. Kot se poroča, je bil Ford pred par dnevi pri Willkieju na obisku in je imel z njim daljši pogovor. Detroitski magnat, kot znano, je svoj čas prejel odlikovanje od Hitlerjeve vlade, katerega do danes še ni vrnil.

La Follette žigosa kreditni sistem

Bivši govor na države Wisconsin, Philip F. La Follette, čigar brat Robert sedi v zveznem senatu, je imel pred par dnevi radijski govor, v katerem je izjavil, da je sedanji kreditni sistem v prvi vrsti odgovoren za obstoječe gospodarske razmere v Ameriki. Rekel je:

Skozi zadnjih 11 let, tako pod republikanci kot demokratimi, vzdržujemo enega izmed vseh štirih ali petih oseb v deželi z relifom ene ali druge vrste. To se godi pod kritivnim vtisom, da je nekaj narobe z onimi, ki so na relifu, namesto da bi priznali, da je nekaj narobe z ekonomskim sistemom, ki ustvari 10 milijonov brezposelnih, pačne v propast na milijone farmerskih družin in zanika pet milijonov mladih Americancem priljko za življenje, ki imelo kak cilj zanje.

"Vse to smo storili, medtem ko posedamo aktualno in potencialno preko 150 milijard dolarjev mrtvega kapitala. Denarni meščarji sedijo kot psi v jaslih na teh mrtvih milijardah, katerih ne rabijo, ob istem času pa napenjajo vse sile, da se prepre-

Koledar prireditev raketirjem

Washington, D. C. — Earl G. Harrison, ravnatelj za registracijo inozemcev v justičnem departmaju, je svaril inozemcem, naj se varujejo "registracijskih raketirjev," ki utegnijo batati se, češ, da se v stanu napeljati stvari tako, da se inozemcu ne bo treba registrirati. Poudaril je, da nedržavljeni, ki bi se dali tako zapeljati, bodo trplili dvojno škodo. Prvič, bodo plačali takim goljufom za nekaj, kar ne morejo izvesti; drugič, zapadejo globi ali zapori oziroma obema kaznima, ako poskusijo izogniti se registraciji. Vsi inozemci se morajo registrirati.

"Nikdo se ne more za drugega prijaviti za registracijo oziroma za odtis prstov," Mr. Harrison naglaša. Zakon določa, da se mora vsak inozemec osebno prijaviti na poštnem uradu za registracijo v roku med 27. avgustom in 26. decembrom, kjer bo posebno označen poštni uradnik izvedel registracijo in prstotisk. Svarim inozemcem pred napredom, da bo lastnina več kot človeška življenja. Privatna lastnina je sveta in nedotakljiva, človeška življenja pa so posenci in važna so le v toliku, v kolikor se jih more rabiti za njeno protekcijo.

"Da-lj bo zakon za konstrukcijo industrije sprejet ali ne, se sedaj še ne ve, toda izgled je, da se bo v eni ali drugi obliki nekaj storilo v tem pogledu. Da je tak zakon potreben, se je izkazalo pred kratkim, ko je Henry Ford — in potem na njim še nekaj druga korporacija — odklonil vladno naročilo za letalske motorje. Njegov izgovor je bil, da je bil del naročila namejen za Anglij, ampak to ne spremeni položaja. Kot se poroča, je bil Ford pred par dnevi pri Willkieju na obisku in je imel z njim daljši pogovor. Detroitski magnat, kot znano, je svoj čas prejel odlikovanje od Hitlerjeve vlade, katerega do danes še ni vrnil.

Mr. Harrison omenja, da mu je bilo prijavljeno z raznih strani, da nekateri ljudje ponujajo inozemcem, da jim napravijo prstotisk za registracijo proti gotovemu plačilu. "Dobili smo poročila o goljufivih poskusih izvabiti denar od inozemcev," pravi Mr. Harrison, "in toplo priporočam vsem državljanom v zvezni državi, da ne verjame v to, da bi se vsled priprav za narodno obrambo moralno žrtvovati te pridobitve, temveč da se morajo iste tudi v bodoče širiti in večati. Wendell Willkie, ki je sicer nasproten konstrukciji bogastva, je v svojem sprejemnem govoru rekel, da se morajo Amerikanci v bodoče pripraviti samo na žrtve.

Rooseveltova izjava je pomembna zlasti spričo vztrajne klevete, ki jo širijo ameriški burbonci, da se je Francija sesula vsled tega, ker je Blumova vlada dala delavskim masam prevelike socialne izboljšave. Dokazuje namreč, da Roosevelt tem bajkam ni nasedel, in da razume, da najboljša obramba Amerike poleg potrebnega vojnega ustroja so zadovoljni ljudje, ki se imajo v resnici za kaj boriti.

Koledar prireditev SSPZ

NEDELJA, 15. septembra — Piknik društva št. 162, BON AIR, Pa., na navadnih prostorih.

NEDELJA, 6. oktobra — Jezenska veselica društva št. 28 SSPZ, MADISON, Ill., v dvorani M. Brunčiča, 14th St. in Madison Ave.

SOBOTA, 19. oktobra — Plesna veselica (Sweetest Day Dance) društva Utopians, št. 204 SSPZ, COLLINWOOD-CLEVELAND, Ohio, v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd.

SOBOTA, 23. novembra — Jezenska veselica društva Rožnik, št. 227, CHICAGO, Ill., v dvorani br. Paula Bergerja, 2653 So. Lawndale Ave.

SOBOTA, 7. decembra — Veselica društva št. 104, CHICAGO, Ill., v Fleinerjevi dvorani.

TOREK, 31. decembra — Silvestrovna zabava društva Priatelj, št. 46, SAN FRANCISCO, Cal., v Slovenskem naprednem domu, 2101 Mariposa Ave.

Roosevelt o obrambi in socialnih pridobitvah

Na Delavskem praznik je imel predsednik Roosevelt dvoje govorov, v katerih je navedel socialne pridobitve, katere je pridobil delovno ljudstvo te dežele v teku zadnjih sedmih let, potem pa je poudaril, da on ne verjame v to, da bi se vsled priprav za narodno obrambo moralno žrtvovati te pridobitve, temveč da se morajo iste tudi v bodoče širiti in večati. Wendell Willkie, ki je sicer nasproten konstrukciji bogastva, je v svojem sprejemnem govoru rekel, da se morajo Amerikanci v bodoče pripraviti samo na žrtve.

Rooseveltova izjava je pomembna zlasti spričo vztrajne klevete, ki jo širijo ameriški burbonci, da se je Francija sesula vsled tega, ker je Blumova vlada dala delavskim masam prevelike socialne izboljšave. Dokazuje namreč, da Roosevelt tem bajkam ni nasedel, in da razume, da najboljša obramba Amerike poleg potrebnega vojnega ustroja so zadovoljni ljudje, ki se imajo v resnici za kaj boriti.

HUMANITARNOST IN VOJNA

V ameriški javnosti se je pojavila debata glede vprašanja, ali naj bi Zedinjene države zahvale od Anglike, da popusti svoje blokade v toliku, da bi se smelo dovažati v Francijo, Belgijo in druge dežele, ki se nahajajo pod nemško okupacijo, živež za razdelitev med civilnim prebivalstvom. Nasprotinci te akcije poudarjajo, da bi bila s tem dana indirektna pomoč Hitlerju, kateremu bi bila odvetna odgovornost za prehrano prebivalstva v prizadetih državah. To je brez dvoma res, kajtor je tudi res, da ako ne pride pomoč, bo izpostavljeni lakoti na milijone ljudi — žena in otrok, ki so najbolj nedolžne žrtve vojnega moloha.

Koliko časa bo Anglija vzdržala besni napad iz zraka?

Amerika je dala Angliji 50 rušilcev v zameño za mornariške in letalske baze na tej strani oceana

in o kaki paniki ni vsaj do sedaj še nikake sledi.

Napad dirigira Goering

Kot se je zvedelo, dirigira zadnje in najhujše napade na London in druga angleška mesta sam maršal Goering, ki se je v ta namen nastanil nekje v Franciji. Iz tega se da sklepati, da hočejo naciji do skrajnosti izrabiti čas, ki je še na razpolago, predno nastopi megleno jeSENSKO vreme in pa ekvinokcijo, temko katerega je Rokavski preliv tako razburkan, da bi bila invazija Anglije nemogoča.

Angleži imajo dovolj posla z odbijanjem napadov, vendar pa niso prenehali z ofenzivno proti-akcijo. Medtem ko do Berlina ne morejo prodreti v tolikem številu, da bi kaj zaledlo, pa so v zadnjih dneh ponovno bombardirali Hamburg in nekatere mesta v Porenju in vprizorili so več učinkovitih napadov na baze na obali Francije in Belgije, s katerimi bi Nemci mogli voditi akcijo za invazijo Anglije.

Pomoč za Anglijo

Svet se zaskrbljen vprašuje, koliko časa bo Anglija vzdržala divjanje nemškega zračnega terorja. Ako pade Anglija, potem je Hitler nesporen vladar cele Evrope, in prva linija obrambe za Ameriko, katero predstavlja angleška mornarica, bi izginila.

Preseđnik Roosevelt se tega do

GLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE SVOBODOMI- SELNE PODPORNE ZVEZE.

IZHAJA VSAKO SEDEL

Cene oglasom: 40c palec za posameznike; 35 palec za društva
Naročnina za člane 75c letne; za nečlane \$1.50; za inozemstvo \$2.00

PROGRESS OFFICIAL ORGAN OF THE SLOVENE PROGRES- SIVE BENEFIT SOCIETY

Owned and Published by the Slovene Progressive Benefit Society

ISSUED EVERY WEDNESDAY

Subscription for members \$7.75 per year — nonmembers \$1.50
foreign countries \$2.00

Advertising rates: 40c net for individuals; 35c net for societies

NAPREDEK Naslov uredništva in upravljanja:
6231 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND, O.
Telephone: HEnderson 5311

VOLUME IV. 104 NUMBER 215

Entered as Second Class Matter August 5th, 1936, at the Post Office at
Cleveland, Ohio, under the Act of August 24, 1912.

SKORO NEVERJETNO!

V PROSVETI z dne 4. septembra je priobčen uredniški članek pod naslovom "Zastoj združitve," čigar prvi del se bavi s tehnično stranjo združitvenega procesa in torej spada v delokrog Zvezinega združitvenega odbora, čigar naloga je, da odgovori in posnasi, ako trditve pisca ne soglašajo z dejstvji. Urednik glasila SSPZ s to stranko združitvenega vprašanja nima druga posla kot da k večjim konstatirira, da združitveni odbor Zveze se je ravnal, kolikor je njemu znano, po navodilih, katere mu je dala konvencija.

V drugo kategorijo pa spada argument, ki ga rabi urednik Prosvete v drugem delu istega članka, ko dolži ne samo združitveni odbor SSPZ, temveč člane gl. odbora kot celoto, da "ne marajo združitve s SNPJ in da so intrigirali in še intrigirajo na vse načine, da bi to združitev preprečili za vsako ceno."

"Radovedni smo," pravi nato urednik Prosvete, "kakšno pogodbo je združitveni odbor SSPZ predložil Jugoslovanski katoliški jednoti, katere redna konvencija se začne prihodnji teden v Waukeganu, Ill."

Ko smo prvič prečitali gornji stavek, skoro svojim lastnim očem nismo mogli verjeti. Ampak tako je zapisano! In da urednik Prosvete misli resno, je razvidno iz druge opazke v istem članku, ko pravi, da je bila SNPJ "nalač predložena takšna pogodba, da je ne bo mogla sprejeti, nakar bo pot za združitev z JSKJ odprt, če bo članom zveze to všeč ali ne!"

Kje je urednik Prosvete dobil gornje informacije, je za nas uganka. Mar ni čital zaključkov 10. redne konvencije SSPZ glede združitve, ki je jasno in definitivno naročila, da od nje izvoljeni odbor obema organizacijama, s katerima se pogaja, predloži identične, oziroma iste pogoje? Besedilo pogodb, katero je sestavil odbor SSPZ, je bilo objavljeno v Napredku z dne 7. avgusta in z njim vred je bilo priobčeno pojasnilno pismo s podpisom VSEH članov istega — tudi brata A. Zaitza, ki je član tega odbora — kjer je natančno in specifično povedano, da sta v pogodbi le dve določbi, glede katerih obstoji razlika, ki pa je dejansko naklonjena SNPJ, ne pa JSKJ! To sta podtočka 3. točke 2. glede členkov inkorporacije, ki se tiče načelne izjave, in pa točka 10., katera se tiče bolniškega zavarovanja. Pojasnilo pismo ugotavlja, da kar se tiče načelne izjave, med SSPZ in SNPJ ne obstoji nikaka razlika in torej glede tega ni potrebno nikako pogajarje, razlika pa da obstoji v tem pogledu med SSPZ in JSKJ, vsled česar je združenje med slednjima dvema mogoče le tedaj, ako JSKJ sprejme podtočko 3. točke druge, ki se glasi:

"Namen ustanovitve te korporacije je gojiti bratско podporno organizacijo z vsemi pravicami in privilegiji, do katerih je postavno upravičena. Ustanovljena je na naprednem temelju, na katerem morajo sloneti vse njena pravila. Članom je zajamčena osebna svoboda verskega in političnega prepričanja. Podpira kulturna ustreljenja in gibanja za izboljšanje položaja delavstva."

Ponovimo — medtem ko se združenju med SSPZ in SNPJ glede načelne izjave v predloženi pogodbi ne stavi nobenih ovir, ker se smatra, da sta načelni izjavi teh dveh organizacij za vse praktične svrhe enaki, pa se združenje med SSPZ in JSKJ more uresničiti le tedaj, ako se slednja zadovolji z zgoraj navedeno načelno izjavo!

Isto velja glede točke 10. Pojasnilo pismo pove, da sta sistema bolniškega zavarovanja pri SSPZ in SNPJ za praktične svrhe enaka, vsled česar v tem pogledu ni nobenega zadržka za združenje med njima, na drugi strani pa se sistem bolniškega zavarovanja pri JSKJ razlikuje od Zvezinega, vsled česar mora JSKJ sprejeti sistem bolniškega zavarovanja, po katerem posluje SSPZ, predno je mogoče združenje med njima!

Pojasnilno pismo združitvenega odbora SSPZ, iz katerega je razvidno, kar smo tukaj povedali, je bilo poslano obema organizacijama, in torej pri SNPJ ne morejo reči, da jim vse to ni znano, ako bi ga slučajno ne bili čitali v Napredku z dne 7. avgusta t. l.

Vsi ostali pogoji združenja so isti za obe organizacije. Način združenja, kateremu ugovarjajo voditelji SNPJ, velja prav tako za JSKJ kot za SNPJ. Tudi točka 11., ki se tiče ločitve smrtninskega sklada onih članov, ki plačujejo po American Experience levcici od sklada onih članov, ki plačujejo po Fraternal Congress levcici, je prav tako merodajna za JSKJ kot za SNPJ.

Trditev urednika Prosvete, da voditelji SSPZ intrigirajo proti združenju s SNPJ, je gorostasnost prvega reda. Njegovo povpraševanje, kakšno pogodbo da se bo predložilo konvenciji JSKJ, dokazuje, da ni nikdar vzel časa, da bi se poučil o predmetu, glede katerega se že dva meseca prepira v javnosti in da je torej po lastni krvidi neinformiran, ali pa da namenoma piše neresnico. Pri osebi, ki zavzemo važno mesto v javnem živiljenju, je to nekaj neodpustljivega.

DOPISI IN PODOČILA ČLANSTVA

Imam besedo

Chicago, Ill. — Dal mi jo je urednik nedavno nazaj v svojem uredniškem članku, to je v tistem članku, ko je bil prisoten ob steno po uredniku Prosvete radi tiste "kupčije." K senci je šele prišel, ko se je spomnil, da sem jaz nekoč na seji gl. odbora govoril nekaj o "tekm," kar vsekakor po urednikovem mišljaju, ki se razume na slovnicu, pomeni, kupčijo in vsaj meni se zdi ne vidi pravnikake razlike med "tekmami in kupčijami." Ker nisem noben slovničar, temveč samo zabit podležen brez vsake zmožnosti nimam besede definirati in razlagati, končni pomen teh dveh besed. Tako v en dan si jo pač ssem tolmačiti po svoje, posebno še z ozirom, ker med seboj ne pravimo: da smo kupčevali z balincarji, ali da s na vsakoletnih olimpijah naših organizacij "kupčuje" na mesto "tekmuje."

Sicer pa nisem vzel ponudene besede, da bi še nadalje za božjo voljo prosil prizadete naj se drže predmeta. Od moje strani smo z ozirom na tisto, kar sem priobčil v Prosveti, ker mi v Napredku ni bilo dovoljeno, končali. Končali, ker dosedaj stope skoraj do pičice neovržene, neokrnjene zapisane moje besede v Prosveti, ter bi bilo zelo bedasto nadalje trtrati čas in prostor. Ponujeno besedo sem vzel danes iz drugega uzroka, namreč iz vzroka, ker sem bil v zadnji štev. Napredka vprašan za gotova pojasnila po prijatelju in sobr. Peter Berniku, kateremu bom seveda skušal odgovoriti, kolikor je v moji moči, v kolikor mene zadene, in v kolikor je pojasnilo sedaj na mestu. Br. Bernik ne sme biti razčaran, če v današnjem odgovoru ne bo dobil vsa pojasnila, katera želi. Ne vsled kakšnega umika ali skrivanja ali da bi se dal "navesti imena posameznikov," kajti če Peter misli, da Zaitz samo piše, v odlöčilnem trenutku pa molči ali samo "potrujuje," se zelo, zelo moti in mu bo to v bližini bodočnosti tudi dokazano. Torej kakor zgoraj omenjeno, vsaj danes še ne, ni mogoče dati natančnega poročila o delu združevalnega odbora, ker ta odbor s svojim delom še ni gotov, oziroma po mnenju pisca do sedaj skoraj še ni dosegelenega ni bilo, ker so se tiste ogromne pridobitve, katere je dosegel naš odbor po mnenju našega urednika, nekam razblinile v oblake, in pa ker je prav sedaj postal nekak nesporazum v odboru samem, katerega je seveda treba prvo izravnati. Mimo grede naj omenim br. Berniku: Da točke 1. jaz nisem stavil nikdar zagovarjal v pogodbi, ker v kaj tacega ne morem verjeti in da poostrenju gotov tečke nisem popolnoma nič kriv. Dalje, da se ne strinjam, da bi se branili sestanka, o čemur sem obvestil tajnika našega od-

Prečitajte ponovno, pa boste videli, da je vse to, kar urednik dolži, da so povzročili moji članki, BILO ŽE PREJ PREDNO JE BILA ENA SAMA ČRKA OD STRANI MENE OB-JAVLJENA V JAVNOSTI. Zajak neki naj bi nastal mučni položaj; zakaj bi se preprivali na društvenih sejah, debatirali in sumničili, če je vladal tak angleški mir in zadovoljstvo med društvom, članstvom in gl. odborniki, kakor bi se to tako radi pokazalo sedaj, "češ, vse je Zaitz kriv?" Ali smem upati, da se bodo v bodoče tisti, ki se oglašajo v naši javnosti spomnili zgrajšnjega dopisa prej, predno poberejo in vržejo kam.

Anton Zaitz

* * *

Opomba uredništva: Nas veseli, da se je br. Zaitz spomnil uredniškega članka, ki je bil priobčen v Napredku 10. julija t. l., kajti baš z dotičnim člankom je bil podan dokaz, da se z naše strani ni skušalo SITUACIJO POTVARJATI, ali METATI KRIVDO za dilemo, ki je nastala v organizaciji, na KAKEGA POSAMEZNIKA ali KAKO GRUPO v okviru organizacije same. V dotičnem članku smo OBJEKTIVNO in NEPRISTRANSKO ugotovili dejstva, potem pa smo zapisali še naslednje besede:

"Položaj, ki je nastal pri Zvezni, je vse prej kot prijeten. Mučen je za vse, najbolj pa za one, ki imajo na svojih ramah odgovornost za organizacijo; zlasti za glavne odbornike, ako svojo odgovornost jemljejo resno. NEPRIJETNO JE, ČE SE TE OBTOŽI, DA SI NELOJALEN ORGANIZACIJI, ali pa da si oportunist in strahopeteč, ki mu je mar le njegova služba, brez ozira na koristi celote. In vendar se noben glavni odbornik, posebno če je od urada pri organizaciji odvisen za živilenski zasluzek, ne more izogniti kritiki ali sumničenjem ENE ALI DRUGE VRSTE."

Kot razvidno iz gornjega, smo vzel v obzir vse faktorje in vse okoljčine, kajti poudarili smo, da je položaj prav tako mučen za člane kot je br. Zaitz sam, ker se jih dolži neloyalnosti napram organizaciji, kot za druge, katere se sumi, da so oportunisti in da jim je le za službo. Bila je to pravična in stvarna analiza od začetka do konca, katero smo zaključili z opazko, da je temu položaju treba čim hitreje napraviti konec in izrazili svoje soglašanje z društvu, ki apelirajo na združitveni odbor, da s svojim delom pohiti, kajti doba razdvojene lojalnosti se ne sme zaveči v nedogledje.

Natančno na isti dan — 10. julija — ko je v Napredku izdelani dotični članek, pa je br. Zaitz pričel priobčevati svojo storijo o "intrigah," in urednik Prosvete je v uvodnem članku odpril ofenzivo proti gl. odboru SSPZ in sklepom njene 10. konvencije. Iz tega je sledil sedanji nepotreben boj, ki bi ga ne bilo, ampak z Zaitzom. Začasno postavljen F. Oblak.

O delavskih razmerah in združenju

Steelton, Pa. — Malo se vidi dopisov iz tukajšnje naselbine, zato bom jaz nekoliko poročal. Z delom gre precej dobro. Dela se vsaki dan. Nihče pa ne ve, koliko časa bo trajala ta prosperiteta. Večina nas je zaposlenih v tovarni, ki je last Bethlehem Steel Co. S. 1. septembrom nam je družba zvišala plačo in sicer od 56½c na 62½c na uro, tako da sedaj znaša \$5.00 za osem ur del. Kar se tiče načinov, je tukaj ni. Žal mi je, ker moram tako zapisati, ampak drugače ne morem, ako se hočem držati resnice.

Zadnje čase se veliko piše o združenju. Jaz sem član SSPZ

vSNPJ. Ker je že veliko článov povedalo svoje mnenje o združenju, hočem storiti to tudi jaz. Jaz sem za združenje, in mislim, da v združenju je moč. Čim več nas bo skupaj, tem laže bomo odbijali napade onih, ki so nasprotin svobodomiselnim idejam. Ampak kot se vidi, smo še precej daleč od združenja, in moje osebno mnenje je, da s preklanjem in prerekanjem ne bomo dosegli združenja, pač pa razkol, ki se že opaža. Če ima iti tako naprej, je najbolje, ako se pusti vse na miru in da ostaneмо še nadalje vsak zase.

Ne vem, zakaj se glavni odborniki SSPZ in SNPJ ne stenijo skupaj pri eni mizi, kjer bi se pogovorili ustreno, saj sta vendar oboje glavna urada v Chicago in ni veliko stroškov, aко so hočeta sniti. Ampak izgleda, da imata oba glavna odbora svoje ugovore in razloge, zakaj bi ne mogli skupaj priti in pri eni mizi rešiti to vprašanje. Bratje, delujmo bratsko in z dejanji, kajti na mirem način se da več doseči kot pa s prerekanjem.

Br. Grill, ki piše uredniške članke v Napredku, še do danes ni jasno povedal, kje stoji glede združenja. Ako bi to storil, bi bilo bratsko in osebno bi mu dal kredit. Saj ima vendar vsek član pravico, da odkrito izrazi svoje mišljenje. Največ je pa kriva tega prerekanja mržnja eden proti drugemu, katera izvira iz tege, ker eden hoče biti bolj "smart" kot drugi. Tako je prišlo do male vojske med dvema organizacijama, v kateri se namenito pušča rabi črnilo, kar je tako žalostno. Ako imata br. Molek in br. Grill kaj osebnosti med sabo, naj jih sama poravnata, ker članstvo se ne zanimalo za njuno polemiko.

Anton Zaitz bi bil tudi lahko malo počakal s svojim pisnjem v Prosveti o intrigh in kdo je kdo. Moje mišljenje je, da stare besede na dan nositi po časopisih nima nobenega pomena. Pregovor pravi, da lepa beseda lepo mesto najde, in to velja tudi za ta slučaj. Malo potrpljenja ne bi škodovalo; nagnica ni dobra, kajti počasi se nadalji pride. Tudi gl. predsednik SSPZ je na pisjanje br. Zaitza preveč na dolgo in široko odgovarjal. Kar je imel povedati glede nedostatkov br. Zaitza bi bil lahko povedal čisto na kratko: bil ni sposoben za službo, katero je zavzemal.

To je moje mišljenje, ki sem ga zapisal, ne da bi imel s tem namen koga žaliti. Bratski pozdrav vsem članom SSPZ!

Mike Kočevar, št. 25

Federacija društev SSPZ v zapadni Pensylvaniji
(Zapisnik seje, ki se je vršila dne 25. avgusta v Slov. Domu na Coverdale, Pa.)

Predsednik Kvartich pozdravi navzoče in odpri sejo ob 2:30 popoldne. Sledi čitanje imen odbornikov, od katerih so odstotni: podpredsednik, zapisnik in dva nadzornika. Predlaga in podpira se, da se izvola novega podpredsednika. Na to mesto je izvoljen br. Stern. Za zapisnika je začasno postavljen F. Oblak.

Sledi čitanje imen društvenih zastopnikov, ki so se vdeležili te seje, nato pa se poroča, da je zastopan 14 društev s 36 zastopniki. Čita se zapisnik zadnje seje, katerega se sprejme kot je bil čitan.

Citanje računov po tajniku, ki izkazuje \$123.12 preostanek v blagajni. K temu se poroča, da je imela federacija od piknika na Yukonu \$24.25 prebitka, od SSPZ dneva v Bridgeville pa \$70.88. Nadzorni odbor poroča, da se s tajnikovim poročilom strinja, nakar se račune sprejme.

Predsednik Kvartich obširno poroča o delu povodom SSPZ dneva ter izrazi željo, da zbornica izreče iskreno zahvalo

vsem društvom, ki so pri tem sodelovala. Istotako se izreče prisrčna zahvala vsem pevskim zborom in drugim prijateljem, ki so se udeležili te proslave in tako pripomogli do tako lepega uspeha. Nadalje zbornica odbori predlog, da federacija še nadalje plačuje nagrade za pridobivanje novih članov v mladinskih oddelkih.

Nadalje se apelira in prosi vsa društva, da bolj redno posiljajo zastopnike na federacijske seje. Nato se sklene da se prihodnja, ki je glavna oziroma letna seja, vrši v Pittsburghu na 57. cest.

Sledijo poročila posameznih društvenih zastopnikov, ki pa nimajo posebnih poročil, razen o združenju. Br. Stern poroča, da naj se ne odneha delovati za združenje. Br. Rosenberger: da društvo želi, da se združenje čim preje izvrši. Tomšič: ne verjam gl. uradnikom, da bi bili iskreni in to združenje uresničili. Rolič, Rupnik in Jurjevec: želijo združenje samo s

DO YOU KNOW THAT -

SSPZ Has Nine Modern Plans of Life Insurance for Adults and Juveniles?

Timely Remarks

EDITORIAL

The registration of aliens which began on August 27, 1940, will continue until December 26, 1940. The forms may be filled out before they are taken to the Post Office. There is a number of public agencies in all larger cities which are at the disposal of those who need help in filling out the forms. In Cleveland, such persons may turn to the International Institute, YWCA, 1620 Prospect Ave., where they will be taken care of without charge. Those who may be uncertain of their status in this country should be particularly careful not to fall prey to some unscrupulous lawyer or some other person who may want to take advantage of their fears.

* * *

As reported in the New Republic, the American Committee for the Defense of the Foreign Born has just published a four-page pamphlet entitled "Your Rights" for non-citizens preparing to be registered and fingerprinted. It points out a number of little known rights of aliens in regard to the current registration. The Committee emphasizes that despite registration, the alien still retains all his other rights, including freedom of speech, assemblage, conscience and residence. In regard to the physical act of registration, the alien is assured that he need not answer any question beyond the fifteenth on the form; that anyone who attempts to charge him for registration and fingerprinting is robbing him and should be reported; that he can come with a form already filled out; and that the registration officer is not empowered to pass on the truth or falsity of the statements he makes. Moreover, he cannot be refused employment or discharged for being an alien, except in certain special defense industries.

* * *

Further, the alien should make up his own mind about whether an organization to which he may belong is subversive according to question fifteen, and need not accept other opinions, since he is only required to swear what he believes to be true. The Committee also offers free advice to anyone whose citizenship status is dubious. At a time of hysteria against aliens and confusion among them, such advice and service in connection with registration are a valuable undertaking.

* * *

"The Voice of Destruction," by Hermann Rauschning, published by G. P. Putnam's Sons, New York, should be required reading for every American who may still entertain any doubts as to the purposes of Adolf Hitler in regard to the New World. Rauschning, formerly President of the Danzig Senate and at one time an intimate of the Fuehrer, reports the following statements by Adolf Hitler:

* * *

"About the United States Hitler had his firm, preconceived opinion which no argument could shake. His opinion was... the United States was on the brink of a revolution from the outbreak of which only Hitler could save her... I shall undertake this task simultaneously with the restoration of Germany to her leading position in America."

* * *

"We shall soon have S. A. (Storm-troop detachment) in America. We shall train our youth. And we shall have men whom degenerate Yankeedom shall not be able to challenge. I guarantee gentlemen, that at the right moment a new America will exist as our strongest supporter when we are ready to take the stride into overseas space. We have the means of awakening this nation in good time."

* * *

"They regard me as an uneducated barbarian," Hitler explained jubilantly. "Yes, we are barbarians! It is an honorable title. We shall rejuvenate the world! This world is near its end. It is our mission to cause unrest... We shall not be in a position to daily with human feelings, nor can I undertake tedious investigations into anyone's good-will or innocence. We must shake off all sentimentality and be hard. Some day, when I order war, I shall not be in a position to hesitate because of the ten million young men I shall be sending to their death."

* * *

The remarkable thing about this book by Rauschning is that on basis of his knowledge of the methods of Nazism he has foretold practically everything that has happened since the outbreak of the present war. The manner in which France would be undermined and demoralized before it would collapse and fall into Hitler's lap for instance, was predicted with almost unbelievable accuracy months before that tragedy occurred.

* * *

The present world situation vividly reminds of what H. G. Wells many years ago said about history. It is coming, the famous British author stated, more and more "a race between education and catastrophe? Our internal policies and our economic and social ideas are profoundly vitiated at present by wrong and phantastic ideas of the origin and historical relationship of social classes. A sense of history as the common adventure of all mankind is as necessary for peace within as it is for peace between nations." There can be no secure peace now but a common peace of the whole world; no prosperity but a general prosperity, and this for the simple reason that we are all brought so near together and are so pathetically and intricately interdependent, that the old notion of noble isolation and national sovereignty are simply preposterous.

* * *

The best remark we've come across during the present presidential campaign is one by Jack Raper, columnist of the Cleveland Press. "All the newspapers in Cleveland are for Willkie for president," said Raper in his column a few days ago. "Apparently there is nobody in the town but the people who are for Roosevelt." Incidentally, The Cleveland Press itself, which used to be for Roosevelt is supporting the Republican candidate for president.

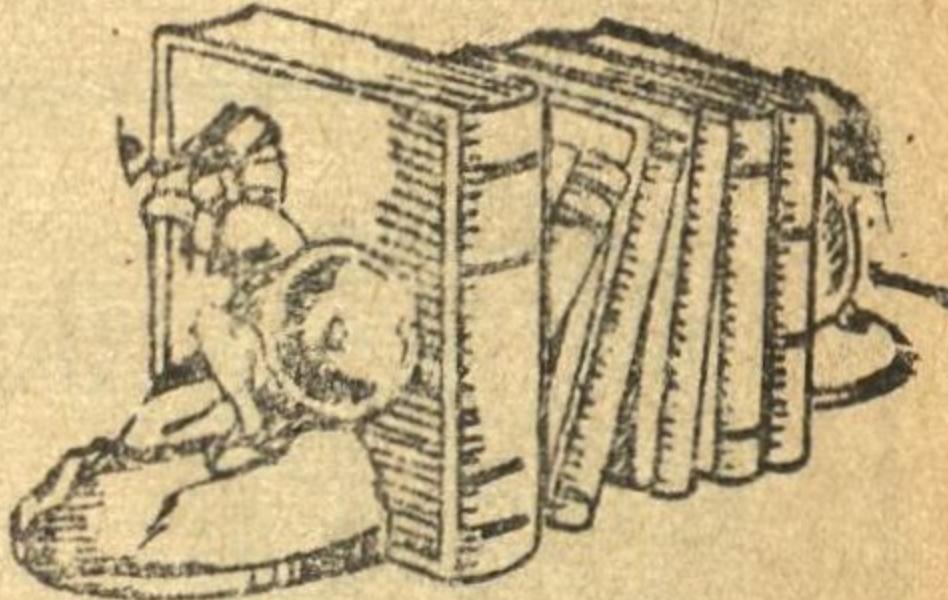
* * *

PROGRESS

"NAPREDEK"

Fraternalism in Action

The SSPZ paid to its members \$4,000,000 in benefits since organization.

Just a Reminder

Gather round all you Spartans if you want to hear About the biggest event of this whole year On Saturday September 21st be sure to be on hand And hear Louis Trebar and his famous band "Spartans' All American Dance" is the name of this affair And it will be held at Slovenian National Home on good old St. Clair

The price of admission is only thirty-five cents And I'm sure in your pockets this small sum won't make any dents So be sure to don your gay apparel and join the parade And truck on down to a swingy serenade.

* * *

Although the above was only an attempt, as you can easily see, at poetry I hope it reminds you not to forget September 21st and Spartans' Dance — Souvenirs will be given away away and so all you members buy your tickets now and bring your friends and really be patriotic and loyal to the Lodge

This is a grand chance for all the new members to get acquainted and for the older members to see all their friends again — So we will be expecting you — The dance starts at 8:00 p.m. so come early and stay late and make a nite of it — There will be plenty to eat and drinks for everybody — In case you can sell any tickets and would like to have some, get in touch with the Secretary, Ann Opeka and she will be only too glad to give you as many as you want —

The monthly meeting will be held on Thursday, September 19th in the old building of S. N. H. at 7:30 p.m. — As many members as possible be present as we want to discuss our dance and other matters of importance to the Lodge —

Bowling season has started and on Sunday the boys really did come out and knock those pins for a loop — Keep up the good work — The Spartan girls are going to bowl on Thursdays at 6:30 at the 98th Alleys and so if anybody would like to go out and watch them remember the day —

THIS AND THAT

Four of the Spartan boys journeyed out to Indianapolis over Labor Day and if talk means anything they really did have a grand time — And if I heard correctly they are all ready to go back again the first chance they get — What has Indianapolis got that Cleveland hasn't — Some day boys you will have to let me in on the secret —

Stanley Stokel brought his gal friend from Flint for a visit here and she really is a "Smoothie" — Nice going Stan —

From all indications Frank Koncan, the fickle boy, has suddenly decided that blondes are a bit of super-ultra —

Ann Opeka has been suffering from a bad cold and so here is hoping she recovers very soon —

Heard rumors that the boys from Indianapolis might come down for our dance — Well, here's hoping because it has been a long time since we have seen your smiling faces —

According to the boys Johnny Pesut is very much interested in a Spartan gal whose

(Continued on page 3)

Cleveland SSPZ

Bowling League

In the opening session of the SSPZ Bowling League Sunday, T. Polka was high for the day with a 569 series and had the high single game of 222 and F. Ilc had a 503 series. But in spite of this fact the Utopian Falcons last years champs, with J. Spilar hitting a 539 series with a 202 game, won two games from Spartan No. 2 team.

The Spartan No. 3 team with F. Lekan hitting a 546 series and S. Centa a 534 series beat the Utopian Hawks in two games. T. Vrh had a 524 series with a 210 game and T. Gerchman had a 209 game.

The Utopian Rams with C. Krivec hitting 543 and S. Zagore a 526 series beat the Utopian Eagles in two games. T. Laznik had a 531 series with a 202 game and P. Manilla a 519 series.

The Zdruzeni Bratje with F. Slezko hitting a 522 series with a 205 game and Joe Leskovec had a 516 series, beat the Spartan No. 1 in two games. S. Zagor had a 551 series with a 203 game and T. Gabrenya had a 515 series.

BOWLING ROSTERS

Spartan No. 1

S. Zagor, B. Schuster, T. Gabrenya, B. Schlarb, J. Pecnik, F. Debelak.

Spartan No. 2

T. Polka, L. Debevec, J. Janecic, F. Ilc, F. Lube, E. Tomsic.

Spartan No. 3

E. Centa, S. Centa, F. Lekan, S. Race, E. Dietz, M. Debevec.

Elsie Pucel, Sec'y

PEP TALK

After being badly outplayed during the first half of a football game, members of the team of Texas A. and M. College sat dejectedly around the locker rooms waiting for a tongue-lashing from their coach, Dana X. Bible. He entered on the signal for the second half, looked slowly around at each player, and turned to the door. Then he paused, looked back and said, "Well, girls, shall we go?" They won the game.

— Stanley Gunn

Zdruzeni Bratje

F. Slezko, Joe Leskovec, J. Blatnik, John Leskovec, T. Debeljak.

Utopian Hawks

T. Gerchman, E. Benedict, J. Kikol, T. Vrh.

Utopian Falcons

M. Lenassi, E. Marash, S. Benedict, N. Spehar, J. Spilar.

Utopian Rams

S. Zagore, J. Zorman, T. Gruden, C. Schabel, C. Krivec.

Utopian Eagles

F. Bohin, B. Streeter, T. Laznik, H. Zorman, P. Manilla.

The SSPZ Bowling League bowls every Sunday at 2:00 o'clock.

Stanley Zagor Sec'y